

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ**

**ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
КЗ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
ДУ «УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ ОСВІТИ»**

**МАТЕРІАЛИ
РЕГІОНАЛЬНОЇ МІЖУНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**ВИКЛИКИ ТА НАПРАЦЮВАННЯ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРИФРОНТОВОГО РЕГІОНУ – СТРАТЕГІЯ
СТАБІЛЬНОСТІ Й ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

ЗАПОРІЖЖЯ 2026

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ХІРУРГІЧНИХ КАФЕДР У ПРИФРОНТОВОМУ РЕГІОНІ: СТРАТЕГІЯ СТІЙКОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ	
Губка В.О., Головка М.Г., Матерухін А.М., Охріменко Г.І., Вайло Ю.М.....	43
ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У БЕЗПЕРЕРВНІЙ ОСВІТІ ЛІКАРЯ СТОМАТОЛОГА	
Дем'янов С.О.....	45
МОДЕРНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ФІЗИЧНОЇ ТА КОЛОЇДНОЇ ХІМІЇ ВІДПОВІДНО ДО ОНОВЛЕНИХ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ	
Довбня Д.В., Усенко Д.Л., Каплаушенко А.Г.	47
ВИКЛИКИ ДЛЯ HR-МЕНЕДЖЕРІВ У АПТЕЧНОМУ СЕКТОРІ ПРИФРОНТОВОГО РЕГІОНУ	
Єренко О.К., Смойловська Г.П., Хортецька Т.В., Малюгіна О.О.	48
ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ НА БАЗІ МЕДИЧНОГО ТРЕНІНГОВОГО ЦЕНТРУ	
Завгородня Н.Г., Костровська К.О.	51
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ВИКЛАДАННЯ ОФТАЛЬМОЛОГІЇ У МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ПРИФРОНТОВОГО РЕГІОНУ	
Завгородня Н.Г., Цибульська Т.Є.,	52
СТІЙКІСТЬ ХІМІЧНОЇ ОСВІТИ У ПРИФРОНТОВОМУ РЕГІОНІ: АДАПТАЦІЯ ВИКЛАДАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ТА НЕОРГАНІЧНОЇ ХІМІЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ	
Карпенко Ю.В.....	55
ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ВИКЛАДАЧІВ В УМОВАХ ВІЙНИ: ПРОФІЛАКТИКА ТА ПОДОЛАННЯ	
Кейтлін І.М., Білай І.М.	57
РОЛЬ КЛІНІЧНОГО ФАРМАЦЕВТА У СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ	
Крайдашенко О.В., Кремзер О.О., Крайдашенко О.О.....	61
ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТОРНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ПРИФРОНТОВОГО РЕГІОНУ: ДОСВІД ЗАПОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	
Кривошей О.В., Дерев'янюк Н.В., Німенко Г.Р., Борсук С.О., Слободяник В.Г.....	63
ОРГАНІЗАЦІЯ СИНХРОННОГО ЗМІЩАНОГО НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПРИФРОНТОВОГО РЕГІОНУ	
Крупей К.С., Войтович О.В., Деген А.С., Гуліна О.С.	66
ВИКЛИКИ ТА НАПРАЦЮВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРИФРОНТОВОГО РЕГІОНУ: ДОСВІД ЗАПОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	
Кучеренко Л.І., Кандибей К.І., Антипенко О.М., Британова Т.С.,.....	68
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО КЛІНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ В УМОВАХ ОБМЕЖЕНОГО ДОСТУПУ ДО КЛІНІЧНИХ БАЗ	
Лашкул Д.А., Назаренко О.В.	71
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ПІСЛЯДИПЛОМНОГО ЕТАПУ В КОНТЕКСТІ НАВЧАННЯ ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГІВ, ХІРУРГІВ-ДЕРМАТОЛОГІВ	
Макуріна Г.І., Городокіна Л.О.	73
РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ СТОМАТОЛОГІВ - ВІДПОВІДЬ НА ВИКЛИКИ ЧАСУ	
Манухіна О.М.....	76

2. Олексенко Р. І., Гарбар Г. А. Становлення і розвиток філософії цифрової медицини у контексті нових викликів і можливостей // Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині) : зб. матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2024. – С. 57–59.

3. Ayaz O., Ismail F. W. Healthcare simulation: A key to the future of medical education – A review // *Advances in Medical Education and Practice*. – 2022. – Vol. 13. – P. 301–308. DOI: <https://doi.org/10.2147/AMEP.S353777>.

4. Povch O. A., Kurbanov A. K., Prudnikova O. B. Shchodo pidvyshchennia yakosti dystantsiinoho navchannia v medychnykh zakladakh osvity Ukrainy v umovakh voiennoho stanu: informatsiina bezpeka ta tsyfrovizatsiia // *Innovatsiina pedahohika*. – 2023. – Vol. 57, No. 2. – P. 125–129. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/57.2.24>.

5. Захист і підтримка ментального здоров'я українців в умовах воєнного стану: виклики і відповіді : монографія / НАПН України ; за заг. ред. В. Г. Кременя ; [В. Г. Панок та ін.]. – Електронне видання. – Київ, 2024. – 188 с. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-617-7118-51-9-2024-188>.

СТІЙКІСТЬ ХІМІЧНОЇ ОСВІТИ У ПРИФРОНТОВОМУ РЕГІОНІ: АДАПТАЦІЯ ВИКЛАДАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ТА НЕОРГАНІЧНОЇ ХІМІЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Карпенко Ю.В.,

доцент кафедри токсикологічної та неорганічної хімії ЗДМФУ

Ключові слова: стійкість освіти, прифронтовий регіон, загальна та неорганічна хімія, фармацевтичний факультет, змішане навчання, компетентнісний підхід.

В умовах воєнних викликів і постійних безпекових ризиків питання стійкості вищої освіти набуває не лише організаційного, а й стратегічного значення. Для закладів вищої освіти прифронтових регіонів [1] особливо важливим є забезпечення безперервності навчального процесу, збереження його якості та професійної спрямованості. Це повною мірою стосується викладання загальної та неорганічної хімії на фармацевтичному факультеті, адже саме ця дисципліна формує фундамент хімічного мислення, необхідного для подальшого опанування аналітичної, фармацевтичної, токсикологічної та біологічної хімії.

Стійкість хімічної освіти в сучасних умовах доцільно розглядати як здатність освітньої системи зберігати цілісність, результативність і професійну спрямованість навіть за наявності перебоїв очного навчання, повітряних тривог, обмеженого доступу до лабораторій, емоційного виснаження студентів

та викладачів. Підхід UNESCO [2] до освіти в умовах надзвичайних ситуацій також виходить із необхідності забезпечення безперервності навчання, підтримки добробуту здобувачів і розвитку спроможності викладачів працювати в кризових умовах.

Для студентів фармацевтичного факультету загальна та неорганічна хімія не повинна залишатися виключно теоретичною дисципліною. Її викладання має бути переорієнтоване на професійний контекст: властивості біогенних елементів, кислотно-основні взаємодії, комплексоутворення, окисно-відновні процеси, розчини електролітів, хімічну природу неорганічних лікарських речовин та допоміжних компонентів. Така адаптація відповідає компетентнісному підходу, оскільки у фармацевтичній освіті компетентності розглядаються як основа професійних стандартів, відповідальності й подальшого фахового зростання. Відповідно, навіть базова хімічна дисципліна має працювати не тільки на передачу знань, а й на розвиток уміння застосовувати їх у майбутній професійній діяльності [3].

Одним із найбільш ефективних шляхів адаптації викладання в прифронтовому регіоні є змішане навчання. Воно дозволяє поєднати синхронну взаємодію зі студентами, асинхронне опрацювання матеріалів, цифрові курси, тестовий контроль, відеодемонстрації та поетапне відпрацювання практичних навичок. У фармацевтичній освіті ефективність змішаного навчання підтверджена систематичним оглядом і метааналізом [3], де встановлено його зв'язок із кращими академічними результатами порівняно з традиційним суто лекційним форматом. Окремі сучасні праці [4] також наголошують на значенні якісно спроектованих онлайн- і дистанційних курсів для фармацевтичних дисциплін, а новітній огляд викладання хімії у вищій школі засвідчує посилення ролі активного, змішаного та цифрово підтриманого навчання.

На нашу думку, для підвищення стійкості викладання загальної та неорганічної хімії доцільно використовувати такі підходи: структурування курсу на короткі змістові модулі; дублювання матеріалів у синхронному й асинхронному форматах; застосування фармацевтично орієнтованих мінікейсів; впровадження віртуальних демонстрацій і відеофрагментів лабораторних операцій; використання коротких діагностичних тестів після кожного змістового блоку; створення банку матеріалів, доступних навіть за нестабільного інтернет-з'єднання.

Важливою умовою стійкості є також збереження мотивації студентів. Для майбутніх фармацевтів мотивація зростає тоді, коли вони бачать практичну цінність хімії для професії. Саме тому під час вивчення тем доцільно

використовувати приклади з фармацевтичного аналізу, технології лікарських засобів, токсикології, біонеорганічної хімії та медико-біологічного значення елементів.

Висновки. Стійкість хімічної освіти у прифронтовому регіоні досягається не лише завдяки збереженню навчального процесу, а насамперед завдяки його змістовній і методичній адаптації. Для викладання загальної та неорганічної хімії студентам фармацевтичного факультету найбільш перспективними є компетентнісний підхід, професійна контекстуалізація змісту, змішане навчання, цифрова підтримка курсу та гнучка організація контролю знань. Саме така модель дає змогу забезпечити якісну фундаментальну підготовку майбутнього фармацевта навіть в умовах тривалих зовнішніх викликів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.02.2022 № 286-р // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України.
2. UNESCO. Education in emergencies. Paris : UNESCO.
3. Four years on: Supporting culture, education, sciences and journalists' safety in Ukraine. Paris : UNESCO, 2026.
4. Balakrishnan A., Puthean S., Satheesh G., Unnikrishnan M. K., Rashid M., Nair S., Thunga G. Effectiveness of blended learning in pharmacy education: A systematic review and meta-analysis. PLoS ONE. 2021. Vol. 16, no. 6. e0252461. DOI: 10.1371/journal.pone.0252461.
5. Havrda D. E., Crannage A. J., Bingham A. L. et al. Best practices in online/distance pharmacy practice course didactic instruction. Journal of the American College of Clinical Pharmacy. 2024. Vol. 7, no. 7. P. 670–676. DOI: 10.1002/jac5.1983.

ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ВИКЛАДАЧІВ В УМОВАХ ВІЙНИ: ПРОФІЛАКТИКА ТА ПОДОЛАННЯ

Кейтлін І.М.,
асистент кафедри клінічної фармації, фармакотерапії, фармакогнозії та
фармацевтичної хімії ЗДМФУ

Білай І.М.
завідувач кафедри клінічної фармації, фармакотерапії,
фармакогнозії та фармацевтичної хімії ЗДМФУ

Ключові слова: професійне вигорання, викладачі, прифронтовий регіон, стрес, психічне здоров'я, профілактика, адаптація.